

מוֹטִיב

על שם ליאורה דיין

ירחון בנושא שירה וספרות עברית

יוסי בובה
שיבולת ברזני
אילנה בר־שלום
טובה גבייא־מדהני
ורדה גנזן
משה גרנות
דני דביר
רחל הימן
שושנה ויג
מאיה ירדן
שירה כהן
טלי כהן־שבתאי
אלונה ספטון
יוכי (צוקר) פרלמן
נורית צדרבוים
תמי קויפמן
ענת קון־אמן
ענת קוריאל
שושנה קרבסי
ויקי שטמר

גיליון
הגיגי כפול!

20
יצירות

עֵדוֹת

גיליון 5 | ינואר 2016, טבת ה'תשע"ו

גיליון חמישי מתחיל...

אנו שמחים לפרסם את הגיליון החמישי של ירחון השירה והספרות "מוטיב" בנושא עדות.

לרגל השנה האזרחית החדשה החלטנו לחרוג ממונהגנו ולפרסם גיליון חגיגי כפול ובו עשרים יצירות מתוך כלל היצירות הרבות שנשלחו למערכת.

בגיליון חגיגי זה תמצאו כאמור עשרים יצירות מיוצרים מוגזנים.

בעריכת הגיליון ניסינו לתת מקום למגוון עדות ויוצרים, ולפיכך תוכלו לקרוא בגיליון יצירות על תימן, מרוקו ועיראק לצד יצירות על אשכנז וסיפור ילדים נחמד על חייה של ילדה אתיופית במדינת ישראל. אנו תקווה כי גיליון זה יחבר בין העדות ויאחד לאחווה, לשלום ולכבוד.

לסיום, הרשו לנו לצטט את שירו של יאיר בן-חור "השד", מעין תפילה-משאלה, מתוך ספר שיריו השלישי "העשב נרדם בשדות" שיצא לאור בהוצאת פיוטית 2015:

אָני עֵדָה: מְנַחֵה וּמַעֲרֵב יַחַדְיוּ יְהוָה
הָיְתָה הַעֶקֶב לְמִישׁוֹר.
סֶפֶד תִּהְיֶה אֶשְׁכְּנִי הִיא סֶפֶד
הִיא אֶשְׁכְּנִי.
אָני עֵדָה.
רְאֵין עֵדָה אֶחָדָה.

קריאה מהנה,
יאיר בן-חור, אלירן דיין

ירחון "מוטיב" הוא כתב עת מקוון לעת עתה המתפרסם אחת לחודש. כל גיליון יעסוק בנושא שהמערכת תבחר, ויופרסמו בו עשר יצירות. העבודה בירחון מתבצעת בהתנדבות מלאה, אי לכך אין לצפות לתגמול כספי כלשהו על פרסום יצירות, רבות לא לתגמולים כלשהם; בשליחת יצירה לפרסום מאשר היוצר את אפשרות פרסומה בירחון, ולא יהיו ליוצר השונות או טענות באשר לפרסום או לאי-פרסום יצירתו בירחון.

ליאורה דיין ז"ל הייתה אוהבת אדם. אהבתה הגדולה ביותר הייתה לטולה הכתובה ולקריאת ספרות ושירה, ואותם קראה עד סוף ימיה.

ירחון "מוטיב" נוסד לזכרה ונושא את שמה.

דרך לסנט אלנה: פרנקה הזמינה אותנו לביתה. קר היום במיוחד, הרוח צולפת ומקיפאה את הפנים. אני עטופה במעיל צמר שחור וארוך ששולי שרווליו אדומים. המעיל הזה הוא כמו שמיכה, ואני לא זזה בלעדיו מאז הגענו. אני לוקחת איתי גם נחבתת לכל מקום, היא פתוחה על רגלי במהלך השיט. פרנקה מוקבלת אותנו בשמחה ובנשיקות על הלחיים. היא אומרת שאנחנו קפואים מן החוץ ואני לא לבושה מספיק חם לטעמה, והיא עלולה לחלות, הרי קר כל כך.

כמה דקות לאחר שהתיישבנו בפינת האוכל, היא מגישה לנו עגבניות מיובשות חלוטות בשמן זית, מוקלות גריסיני פריכים ושלושה סוגי גבינות שהיא מוציאת את שמותיהן: סטריקו, אסיאגו ופרמזן. אנחנו אוכלים בעזרת קיסמים ושותים יין מתקת ותוסס. לאחר האוכל פרנקה מביאה לשולחן אלבום חום גדול, מתיישבת ליד איתמר ומסבירה לו על התמונות. כולנו יושבים סביבה ומקשיבים. בתמונה אחת מוצלמים שני תינוקות: פרנקה ואבא בני פחות משנה, לבושים באותה כותונת לבנה ששרולויה תפוחים. הם דומים להפליא בתמונה הזאת. ההברל היחיד בניהם הוא שאת שערותיה של פרנקה מקשט סרט, קשור כמו פרח. עוד תמונה נרתקת אותי: אני מוזהב בה מיד את סבי וסבתי. היא מזעיפה פנים כאילו הכריחו אותה להצטלם, ואילו בפניו יש המון רוח והוא מחזיק בזרועה כמו כדי לרצותה. פרנקה מראה לאיתמר תמונה מימי צעירותה, כשהייתה סטודנטית לספרות אנגלית בלונדון. הוא אומר לה שהיא יפה מאוד ופרנקה נצמדת אליו ומניחה את ראשה על כתפו.

מחשבותי נודדות ליום שבו טיילתי עם פרנקה לראשונה. הייתי בת שתים-עשרה, היא ביקשה מהוריי רשות לקחת אותי למרכז העיר, ושם קנתה לי חולצה שאני שומרת עליה עד היום. חולצה בהירה, מנוקדת קלות ורק אם מביטים בה היטב רואים שהנקודות נחלכדות לצירי נפך הרדי. באותו טיול שאלתי את פרנקה בסקרנות ילדותית: "איך קוראים לבעלך?" והיא חשבה ואז ענתה לי: "אין לי בעל, אני אוהבת אישה שקוראים לה נוריה". התשובה שלה הכתה בי, הייתי צריכה לסדר את ידיעותי על עולם הרגש מחדש. אחר כך, כשגדלתי תפסתי את הווידיו הזה כמחמאי מאוד. היא סיפרה לי על נוריה כי לא ראתה בי את הילדה הקטנה, אלא את האישה שיום אחד אהיה. המתנה שהיא קנתה לי קיבלה לפתע נופך רוונטי.

ביתה של פרנקה הוא אחד הבתים המסודרים והנקיים שראיתי בימי חיי. הוא אינו גדול, אך נכיוון שלכל פריט בו נמצא מקום מדויק נדמה שיש די והותר מקום. הבית אינו עמוס ולא חסר בו נאום. מועט חפצי נוי ממוזקים מאבק, לא מזדקרים מול העיניים אלא מבצבצים כפרחים. אני מביטה בספרייה המסודרת, ורואה בעיקר ספרי אנונות ושירה. על שולחן הכתיבה הקטן נופת תחרה לבנה, נוסוג הנפות שהנשים הזקנות רוקמות באי בורנו. על המפה יומן רחב ועליו בדיוק באמצע מונח פנקס קטן וסגור באבזם.

פרנקה נולדה אותי למרפסת ומראה לי את הגינה המטופחת שלה. רק סוכת הגפנים עירומה והיא תשוב ללב לב ולחת ענבים בעונה החמה. היא נוצביעה על פרחים לבנים וקטנים הנראים רעננים כל כך ואומרת שהיא לא זוכרת את שמו, אך אלו הם פרחי חורף, ככול שקר יותר, הם נעשים יפהיים יותר.

* מתוך "נביח של אבא", סיפור אימוביוגרפי מאת ענת קוריאל. הסיפור השלם טרם התפרסם במלואו.

ענת קוריאל היא סופרת, משוררת ועורכת אתר השירה "לידיקה" עם רונית ליברטנס. הוציאה לאור את ספר הפרוזה "חתכים" ("הספרייה החדשה", 1999). פרסמה שירים בעיתונים ובכתבי עת שונים. סיפוריה מתפרסמים ב"קום חרבות".

ערב מאכלי עדות בכתה ד'
הבאתי מאכל עדות סיקניק קסרתי,
קלט תפוחי אדמה.
בערב מאכלי עדות בכתה הי'
הבאתי ביצים קשות מקלאות.
מאכל עדות "לדים מבשלים"
וגודשים את השיש והכיר בקל
הקצרות והקצרות, הכוסות והכוסות,
הכפות והכפיות, הצלחות והצלחות שבארגות הטטבח של אגא,
לה אנה רות סירקיס.

בכתה ר' שואלת המורה תורה
בתורה "אולי הפעם?"

איך אסביר שפפאנש מגישים חם מהסיר,
ועליו יוצקים מיד גבצה קטנה של פובידל?
מקצחת שופים ביתית, שעל ראשה קפת שלג לכן משקנת המוצה,
ומעל נחים בשלנה סטואית גרגירים שקופים של סקר לבן.
גבצת הפפאנש בצלחת חרסין
כה גבירה מצננת בשקלת קרמלינה ורדה
מושקה יד עגנה לארון.
בצד הפפאנש תה חם עם לימון
ככוס חרסין דקה,
עליה רוקדים בעזת שימי פטל אדם ונצי תרזה, הארון והגבירה
נשקרים פן יגלשו שולי השקלה התפוטה
מהתחתית הקצטרת
אל שלחן עץ הקרע
מבכה מפת תורה ריקטה.

* מפאנש - כוסותא סולת וזבינה מבושלות בנים ורחים. קיטח רומני מוגש עם סוכר, טמנת חמוצה ומרקחת ריבה.
* סובידל - מרקחת שופים.

ענת קרן-אמן היא משוררת וצלמת, בוגרת החוגים לתורת הספרות הכללית ומדעי המדינה באוניברסיטת תל-אביב.
שרייה החפסונו עד כה במטה כתבי עת ואחרי אינטרנט, דוגמת האתרים "לייריקה", "ביטאון לשרה", "בכיוון הרוח" ועוד.

ערבוביה | שושנה ויג

כילדוּתי התערבבו הריחות
האשכנזי שבי – גסילטע פיש,
שאמי מטוניסיה הכינה ברעד קל
בטרמוקה שפכתי רַקחה מענגגיות
וגם פלפל חריף
וקלנו טבלנו בלחם שחר.
את הקוסקוס הטעים שלה הגישה
בכל ארוחת ששי ושרשרת סלטים
צבענית קשטה כל ארוחה.

קך טבלנו בטרק קובס
קישקע של טשולנט וטפינה
וקל הטאקלים התערבבו אצלנו בקבה.

לא היינו עדות
אלא סיר מזוג גליות.

שושנה ויג היא עורכת, משוררת וסופרת. פרסמה עד כה אחר־עשר ספרים. מנהלת את הוצאת פיוטית. ערכה ספרים רבים, שירה, פרוזה וסיפורי חיים, עורכת אירוועי ספרות.

אמי נזימה הייתה בת הזקונים למשפחה עשירה מבצרה, שבבעלותה מופעלים רבים. כאשר אבא נשא אותה לאישה הוא השתלב בעסקי המשפחה ולמד את סודות הייצור במופעלים.

מה ייצרו בהם? לדברי הוריי, סילאן – דבש תמרים.

מילדותי המוקדמת, בניל שלוש, זכור לי ביקור במקום עבודתו של אבא באחד המפעלים הסמוכים לכיתנו. סוסים רחננים לִיצול (מוט בעגלה שאליו רותננים את הסוס) הניעו במהירות אבן רחיים, שבסביבותה יצרה את הסילאן. צעדתי נובלי דעת לתוך מסלול ריצתם של הסוסים הרוהרים שלבטח היו רומסים אותי ולוא זינק אבא ובאומץ ותושייה חילץ אותי תחת פרסותיהם.

במשך שנים רבות קיבלתי את דבריהם של הוריי, שהמפעלים ייצרו סילאן, ולא העסקתי את עצמי בסוגיה אם היו להם מוצרים נוספים שייצרו במופעל.

במלחמת ששת הימים הייתי קצין צעיר וגם אני, כמו כולם, נמלאתי אופוריה נוכח הניצחון הגדול. ימים אחרים לאחר תום המלחמה ערכנו סיור קצינים בערי הגדה המערבית. עברנו בגנין ובשכם והגענו לרמאללה בפאתי ירושלים. בכל מקום התקבלנו בכבוד מלכים על ידי התושבים המקומיים, שהערכתם אלינו הייתה רבה.

בעיר רמאללה הזמינו אותנו המארחים לסיור באחד המפעלים. סוסים לא היו בו, גם לא אבן רחיים. היו בו דוודים גדולים ובתוכם ערבלו מנועים חשמליים חומר סמיך ואפור. החומר סָקָן אותי מאוד. לא התאפקתי ותחבתי את כף ידי לנוזל הסמיך שבאחד הדוודים. קירבתי את ידי לשפתי וליקקתי בתאווה את העיסה החמה והריחנית. ואז, ובעורני חש את הטעם ומתבשם מניחוחו, אורז עיניי. בבת אחת שבתי עשרות שנים אחורה, לטעמים ולריחות של ילדותי מן המפעל של משפחתי בעיראק.

פניתי ושאלתי את הראיס במופעל, "מה אתם מייצרים בדוודים האלה?"

"טחינה, השיב לי בביטחון.

עד לאותו סוף שבוע לא נטשו אותי טעמה וריחה של הטחינה. כשהגעתי לבית הוריי לחופשת השבת שאלתי את אימא, "מה ייצרתם נוסף על הסילאן במופעלי המשפחה בעיראק?"

אימא הסתכלה בי, תוהה על פשר סקרנותי שהתעוררה בי עתה משבגרותי, וענתה בחיך, "טחינה."
לא הופתעתי מתשובתה. הטעם והניחוח שחוויתי בביקור ברמאללה הנשיכו ללוות אותי עוד ימים רבים,
והשיבו אליי זיכרונות נשכחים מימי ילדותי בארץ הפרת והחידקל.

* מתוך "צוף הדבורה", רוטן אוטוביוגרפי מאת דני דביר, הוצאת עצמית 2014.

דני דביר הוא איש עסקים מצליח. השנה פרסם את ספרו האוטוביוגרפי "צוף הדבורה", המספר את סיפור חייו המיוחד.

יום הזיכרון של יחזקאל | מאיה ירדן

אבא בחיך
סנמיק את הנדיו משירים בערבית
זה ערב יום הזכרון.
אח יא אבני
הגעגוע שלי כלום אינו נחשב?
"...אח אנת אל ראנב..."
נאנת יחזקאל,
נדיו הועדות אוהדות בקנקן הציאי
סוב, סוב, סוב לי דמוע
אח יא אבני!
קטר נעלה אל אחיך
נבעיר גרות ונשקה
נבקה קדיש
ואז אני טבטיח אמר לאמרך
שלא תזעק בשפת ילדוהה לאל הרחמים
שתתאמן למרות הקאב הקורע
לקבות רק באוהיות עבריות.

מאיה ירדן היא משוררת, מפרסמת את שיריה בפיסבוק ובבלוג. בימים אלו עובדת על ספר שירה ראשון.

תימנייה
איני יודעת מה יהיה בסופי,
נדמה לי, שלא אתנשא,
גשירה וטלקנות אשקנזיה,
ככתו של בעל בית.
מקומי הנעלב אעמד רגע,
איני מוצאת מים להתקרמר.
דברים יצאו מעצמם ללא
קרי הספקות.
תימנייה,
מורא פלאי יקר ונעלה,
קפח שוקקת חיים.
הדברים טובים ומוכנים
כפשוטם, לבי הנבוך, הנאמן.
קלפתי צדפה מים זכרון,
ערפלי גשם ורדוף.
ענפי זמין, שושן אדם
קשטרים את ראשי זר.
טור הנגע מקפל את שנה חיי.
הפלה נגיפה את גופי
מעלחמטה,
לכש תקון הקצון.

אילנה ברישלום היא ספרנית במקצועה, בעלת תואר שני בספרות עם ישראל. חובבת קריאה ותיבה יוצרת.

מה קרה למאדלנה?

התלמידות שלי, בנות הכפר שלימדתי לחתום את שמן, הביטו זו בזו ולא ענו לי. בסוף השיעור ניגשה אליי יואנה ולחשה לי:

"מאדלנה במעצר".

"מה? ! על מה?"

למחרת החלטתי ללכת למושק של ג'ורג'סקו, אביה של מאדלנה. נעלתי מגפי גומי והלכתי פשביל הבוצי. לא חשבתי שזה נכון להגיע אליו בסוס מישו והכרכרה.

"מאדלנה לא הגיעה אליי לשיעור".

"כן, צרות ובושות נחתו על ג'ורג'סקו העלוב".

"מה קרה? ספר לי".

"אספר לך, גברת סימה, מה כבר אפסיד? לפני כשבועיים אני מרגיש שהמים בבאר אינם כתכול שלשום, שהם נוסריחים, וגם טעמם כשל נבלה. רצתי מהר לטאקפלארו, שהוא המומחה לחפירת בארות, והוא הגיע עם צלצל כזה ארוך, שיקע אותו במים, ולטורבה הזוועה, הוא הוציא משם גווייה של תינוק שהחלה כבר להתפורר".

"של מי התינוק הזה, ג'ורג'סקו?"

"מיניין לי לדעת? נוישהו זרק, ודווקא מצא לנכון לזרוק לבאר שלי!"

"קודם כול צריך לאטום את הבאר כי אין לה תקנה, וצריך לחפור באר חדשה, ושנית, אני חייב לעטוף את התינוק בסדין ולהביא אותו למשטרה".

"בקיצור, גברת סימה, באו ממשטרת פרומושיקה וחקרו את מאדלנה במשך שעות, עד שהמסכנה הודתה שהיא ילדה את התינוק זורקה אותו לבאר. אני נשבע לך, גברת סימה, שלא היה לי מושג שהיא הרה וגם הפלוגנית שלי לא שמה לב, מאדלנה הייתה קצת שנומזנת, אבל ככה דרכן של בנות להשניין בכל מיני מקומות – לא עלה על דעת... באותו היום עצרו את מאדלנה".

“אנחנו עכשיו עמוק־עמוק באדמה – כל הכפר מרנן עליי ועל בתי. אילו היה לי כסף, הייתי נוטש את נחלת אבותיי ועוקר למקום אחר...”

חשבתי על מאדלנה האומללה, ותיארת לי לעצמי את קורותיה: באיזה מוצאי יום ראשון, כשלבם של כל הצעירים טוב בצויקה, בוודאי ישב איזה זילוב ושכנע אותה לשכב עמו... הוא חופשי היום כמו ציפור, ואילו מאדלנה האומללה נשאה עמה את הסוד הנורא, ומצאה את הפתרון הכי פחות מוצלח להיפטר מהברשה. אילו פנתה אליי במרעד, הייתי מביאה אותה לדוקטור סגל, ואיש לא היה יודע מה אירע לה.

“עוד תשמע ממני”, אמרתי לג'ורג'סקו.

מורדי הסכים אתי מיד שצריך לעשות משהו. הוא נסע לפרומושיקה ונפגש עם עו"ד סוסניאק, וזה החל מיד לפעול: הוא ניגש למשק של ג'ורג'סקו, שאל שאלות, וחקר את מאדלנה במשטרה.

במשפט הוא הטיל פצצה: הגערה הטיפשה שכחה להגיד לחוקריה, שהוולד נולד מת, חבל הטבור היה כרוך סביב צווארו.

השופט הקשה:

“הרי כל התאוריה שלך, עורך הדין סוסניאק, מושתתת על עדותה של הנאשמת – איך אפשר לבנות על כך טיעון?”

“כבוד השופט, יש עדות מסייעת – הוריה של מאדלנה לא שמעו אפילו פיפס אחד מפיו של התינוק, והרי כל העולם יודע שרבר ראשון שעושה מי שמגיע לעולם הזה הוא לבכות ולזעוק על הצרות והסבל שנועדו לו בהמשך החיים.”

“פילוסופיה יפה, אבל אל תשכח, עורך הדין סוסניאק, שהעדויות המסייעות שלך מגיעה מבני משפחתה של הנאשמת...”

“עם כל הכבוד, לולא דבריי היו אמת, ג'ורג'סקו האב לא היה מזמין את נומחה הבארות ולא היה נאיץ בו לפנות למשטרה כדי לגלות, לדבריו, את המנוול שהרג תינוק וטינף את הבאר שלו.”

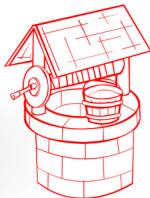
“יש טעם בדברייך...”

איש לא יכול היה לצפות לפסק דין יותר נוקל: מוחמת הספק זיכה בית המשפט את מאדלנה ג'ורג'סקו מאשמת רצח ושחרר אותה מיד, אבל בית המשפט מצא אותה אשמה בהסתרת קורפוס דליקטי, לכן נגזר עליה שלוש שנות מאסר על תנאי.

"לעולם... לעולם לא אשכח זה... שאחם עשייתם למעני", גמגם ג'ורג'סקו.

אבל ג'ורג'סקו שכת, ועוד איך שכת! ב־18 ביוני 1941 גורשו כל היהודים מהכפרים, ואנחנו בהם. הגיע ראש הכפר (שלא מזמין שיבא אותי על ההשכלה שהרבצתי באיכרות הרומניות) והודיע שיש לנו שלוש שעות לעזוב את המקום. אם נתמהמה הוא אינו אחראי לחיינו.

נורדי רץ אל חבריו בכפר לשכור עגלה וסוס כדי שנוכל לקחת עמנו מנעט רכוש – האיכרים השתמטו בתירוצים שונים. ג'ורג'סקו אפילו לא ענה לדפיקות של נורדי על הדלת, למרות שבביטחון אני יודעת שהיה בבית.

משה גרנות הוא ד"ר בספרות עברית. כתב כמה ספרי פרוזה בנושא יהודי רומניה, שני ספריו האחרונים קיבלו זה אחר זה פרס אקו"ם על יצירה שהונגשה לשופטים בעילום שם. בשלוש השנים האחרונות ערך את כתב העת "מאזניים" שיוצא מטעם אגודת הסופרים העברים.

ב:

עיר קטנה ליד חוף הים גרה ילדה קטנה ושקנה לקלם. לקלם היה שער שחר, ארוך וקתלתל.

אמא נהגה לקלצ' לה צמות קטנטנות ונפוחות ולקשט אותן בגומיות צבעוניות. לקלם הייתה הילדה היחידה בגן שהיו לה צמות, והיא לא הייתה נרצה טפח.

יום אחד חזרה לקלם טהפן ואמרה לאמא: "אמא, אני לא מעניינת יותר בצמות. אני רוצה תסרקת אחרת, כמו של שאר הילדים בגן!"

"מה גרה לך, לקלם?" שאלה אמא, "הרי כל כך מתאימות לך הצמות! השער אסוף וקסוף, ואת נראית יפיפיה!"

אבל לקלם לא השתכנעה.

אמא הקשיכה לדבר אל לב: "את יודעת, גם לילדים אחרים בגן אין אותו סוג של שער, וגם לא אותה תסרקת. כל אחד שונה ויחיד: לנופר יש שער שחר וקצר, ולמיטל – כהיר וקתלתל. לנחום – שער חום, ולגינגי – שער גינגי, פווקן..."

"אמא, לגינגי לא קוראים גינגי! קוראים לו יואב השוכב!" העירה לקלם לאמא.

"אוי, סליחה, התבלבלתי..." אמרה אמא, ושתייהן צחקו.

אחר כך נסתה אמא שוב לשכנע את לקלם להקשיף לקלצ' צמות, אבל לקלם לא ותררה.

"טוב, בסדר, הסכימה אמא, אבל רצי לך שיהיה קשה לסרק את השער שלך בבקר – שלא תתלונני אחר כך..."

"אני לא אתלונן!" הבטיחה לה לקלם.

לקתרת בבקר סרקה אמא את שערה של לקלם ואספה אותו לקוקו ללא צמות.

"כו, את נרצה עכשו?" שאלה אמא.

"בדואי!" ענתה לקלם, תוך כדי שהיא מסתכלת במראה.

שטחה וקאשרת על התסרקת התנדשה שלה, נצאה לקלם עם אביה אל הגן. כמו בכל יום היא ננקסה לאן, הניחה את התיק שלה, ונפרדה מאמא בחיבוק ובנשיקה.

הנגנת מימי ברכה אותה בברכת בקר טוב, ומיד שאלה בפליאה: "לקלם, לאן נעלמו הצמות שלך?"
אף עוד לפני שהספיקה לקלם לענות לה, התחילו כל הילדים שבגן לרוץ לכוון החצר. מימי לא הבינה דבר.
"קיה קרה, ילדים?" שאלה, "לאן אתם רצים?"

הילדים לא שמעו אותה. הם נצאו בריצה החוצה והתחילו לחפש משהו בכל רחבי החצר. חפשו בתריצות
על המגלשה, מתחת למגלשה, הציצו מאחורי הצנחנים שבגנה, ואפילו חפרו בקרן בתוף ארצו החול.
"קיה אתם מחפשים שם?" קראה הנגנת בקול רם לעברם.

ובלם ענו לה בטקילה: "אנחנו מחפשים את הצמות של לקלם! אולי נפלו לה אהבול כששחקנו בחצר?
אנחנו רוצים לגזור לה למצא את הצמות, שלא תהיה עצובה..."

מימי הנגנת "התגלגלה" מנחליק, וכשנגנעה, קראה לכל הילדים להקנס לגן ולשבת.
היא שבתה אותם על הרצון לגזור להקרתם, וספרה להם שהצמות של לקלם לא אבדו.
"אז איפה הן, איפה הצמות שלך? אנחנו חייבים למצוא אותן!"

הנגנת הסבירה שאמא של לקלם היא שקולעת לה את הצמות, וגם נטירה אותן בסוף; ואם לקלם תרצה,
תוכל אמא לקלע לה שוב צמות קטנטנות ונפות. הילדים שקתו מאוד שהצמות של לקלם לא נעלמו.
"איזה ביי ללקלם! גם אני רוצה הרבה צמות!" אקרה נפית.

"גם אני רוצה! גם אני רוצה!" קראו גם שכל ונורן, וכל הננות הצטרפו אליהן מיד.
"אולי אשאל את אמא אם היא יכולה לקלע צמות לכל החברות שלי." אקרה לקלם בהתלהבות.
"רציתן קוצן, לקלם!" אקרה הנגנת, "אם אפך הספים, נוכל לעשות יום של צמות בגן."
"אוי, קוצן!..." כעס יואב.

"קיה, אתה לא רוצה צמות?" שאלה רוגית. "אוי!" נזכרה פתאום, "כמוכן, הרי אתה בן, וגם אין לך בכלל
שער ארץ..." וכל הילדים סביבם צחקו.

נאז אותו יום שוב לא סרבה לקלם לצאת לגן בתסקת עליזה של צמות.

וכשהגיע יום ההלדת שלה, עשו בגן "תגינת-צמות" ניתדת לכבודה. אפא של לקלם הביאה הגון גומיות קטנות ועבעוניות, ובסקלגנת רבה לשבה וקלעה לכל הקנות צמות קטנות ונקסימות. אפלו הקנים זכו בצמה קטנה אחת על המצח או נאחור, לקשוט...

ואז, כאשר כלם היו מוכנים, הפיתה לקלם זר פרחים על ראשה הקטן, העטור בצמות, ורקרה בשמחה עם כל ילדי הגן.

* ניקוד: לאה גליס, הוצאת אוריון.

טובה בבייארימדהני, ילדות אחיפיה, אם לשלושה ילדים, בעלת תואר שני במנהל עסקים. זהו ספרה הראשון לילדים.

הקול יפה לבשמים | נורית צדרבוים

עדה הייתי לרגע קל לראות
נהרות קהל בני עמי כסוורה.
קערה רגלי, לצלל כשלה רואה
אותה שונה שחרה
טופסה מרקרת לנגנע
בתנופה קל איבר בנופה
והיחה יפה, קל כן יפה.
עדה הייתי לרצת
שירה כשרה בת מלך פנימה
צורה הדונה טישידה מבט
מה לי מה כי אלינה.
בנות חיל, נשות עולם קטן
יש בו טעם, אין בו פגם.
עדה הייתי לראות נערות
אחרות, טובות מראיה,
רוקדות לצעות שמה.
למתי לא להתכנס ולרצת
יש כאן טעם, יש כאן ריש ולנעת
באצבע אונדקת ועלית יסמין
שומעת כי הקול יפה לבשמים.

נורית צדרבוים היא משוררת, יוצרת וחוקרת רב-תחומית. מנהלת הגלריה 'נוריתארט' ליצירה, למחקר ולאמון. אוצרת של כתב העת 'בגליל'. כותבת בכתב העת 'כאן'. שיריה מתפרסמים בסדרי עת וכעיתונים. פרסמה שלושה ספרי שירה ואמנות: 'שואן של חול מחקתק בשקט', 'דיוקן בשירת אגם', 'כולם היו פני'.

חמדת לבבי | שיבולת ברזני

אבא,
לפני ששצקה את עיניך
בפעם האחרונה,
לא חרסה ושרה שוב
את אותה המנגינה:
ל כ ב ו ר ת ק ד ת ל כ ב י ...

ואנו קבינו
עליך ועל החמדה,
שעלתה לשמים
שלובת זרוע אתך:

ל כ ב ו ר ת ק ד ת ל כ ב י ...

הכלבנו נותר העצב העמוק
אוחז מרפק קצט הנגון המתוק:

ל כ ב ו ר ת ק ד ת ל כ ב י ...

שיבולת ברזני היא משוררות ירושלמית. עד כה הוציאה לאור שני ספרי שירה: "מנגינת האהבה", שירים למבוגרים ו"בית משיקולד" – שירים שאוהבים ילדים". בימים אלו עובדת על ספר שירים שלישי.

ק

טנה ושבריריית הייתה, שְעָרָה לבן־כחלחל ובטנה קטנה ותפוחה מעט. מדי יום ביומו הייתה עומדת אצל שתי הפתילות בקיטונה הזעיר ובוחדשת בסירים שאגמו בתוכם ריחות מבושלים האופייניים רק לה. שתי ידיה הצנומות שכלאו ורידים בולטים בכחול־משהו נעו באטיות רכה – זו בוחשת בכף עץ משופשפת וסדוקה זו אוחות במטלית לחה דהוייה אך נקייה ומנגבת כל טיפה שקיפצה לה תוך כדי הבחישה אל חזית הפתילות האפורות.

“יה אלי הטוב,” מלמלה, “עזור לי לסיים.” יודעת שכוחי הולך ודל.

ברגע מסוים כיסתה את הסירים, הנמיכה את האש ושרכה רגליה הקטנות הנעולות בנעלי הבית הרקומות גבוהות העקב שכה אהבה להתהלך בהן כי הן זקפו קומתה.

עוד היא קרבה אל שולחן האוכל ארוך המזמרים כדי לבדוק עריכתו המוקדמת הרימה את מבטה אל שעון הקיר הגדול, ובדיקת מופתי נשמעו צעדיו של יוסף אישה מעבר לדלת, שורך רגל אחר רגל ונעזר במקל ההליכה. סגר את דלת הכניסה, סר אל חדר הרחצה נטל ידיו וישב אצל השולחן.

“זאת אישה,” פנה אליה לראשונה מאז נכנס, “איך עברו שעותיך?”

וכמו ידעה שזה בדיוק הזמן והתבשילים מוכנים להגשה, חייכה אליו כאומרת, “הרי יודע אתה התנהלות לאחרונה.” לקחה שתי צלחות ופנתה אל קיטונה. כיבתה את האש בפתילות, הרימה המכסים ומילאה צלחת ראשונה באורז הלבן ועליו יצקה את תבשיל הבשר הרך עם הירקות, שדי היה בעבעו וריחו בלבד כדי להשביע. נשאה צלחת אחת בכל פעם אל השולחן וישבה לידו בעזרו האחד של השולחן הארוך, שחלקו הריק “זעק” את השקט והרגיש את הקולות והמצהלות שהיו כאן בעבר.

מיקד מבטו בצלחת ולא נטל מולגו בטרם נטל ידה המצומקת ונשק לה, והיא הרגישה את שפכו נתחכך בגב כף ידה. בעודם לועסים בדממה ששוררה, עצר לרגע ואמר לה:

“לא הגיע זמננו לשבת אצל הילדים? שם תוכלי לתת מנוח ליריך העייפות.”

אבל היא לא שעתה עתה להצעה כנוו שלא שעתה קודם. לא עלה בדעתה שאת ארוחותיו לא היא תבשל. כזו הייתה סבתי עד שעתה האחרונה.

ביום ההוא חזר סבי כהרגלו מהטיול הרגלי שלו עם נחרותו ומקל ההליכה שלו. התבשילים רחשו על הפתילות שאף אותן ניאנה להחליף.

האורלוגין טרם הראה את השעה והיא הייתה כבר ישובה לשולחן בתנוחה נוורה – ראשה נטה שמוט לפנים וידה הצנומה שנהג לנשק, שמוטה אף היא וכף העץ מונחת דוממת על הרצפה. ורק כשנאספו ילדיה, נכדיה ונינייה ונילאו את הבית בנוכחותם, הבחינו שהאש בשתי הפתילות עדיין בוערת והסירים נובעבים.

ורדה גנץ היא סופרת ישראלית, חברת הוועד המנהל של אגודת הסופרים העבריים במדינת ישראל. הרציאה לאור עד עתה שמתה ספרים לילדים ושניים לטבוגרים.

מגלה צחירות כגור הזכוכית,
 שוסף מעט מהדיו שבה סרטט
 הפכית מרזקת לכסא ושלחן
 להזיזו אצל הנגר
 את הענג
 של ימי המנוחה הקרבים.
 אישם בשנות נעוריו
 ראה את מעט הדבש
 שהיה
 מתגלגל והוסף לכדור
 שורף ציפים צפופים שצנחו
 בשולי הבגין שבו גר.
 השכנה בקומת הקרקע
 כוננה לו לפח
 את הכף של המיקסר
 רצתה ש'רגיש את טעם השלג
 דחלבון הביצה
 בקשה שילמד אותה הנאים
 בקפה חדשה, לא מוכנת,
 כי נשכרו לה כפה המלים
 מאז היתה ביער
 אברה שהיא סולמת לאקא שלו
 בגלל שהוא לובש בגדים נקיים
 והוא כבר רצה לכל הרוחות,
 לראות שלג רק פעם אחת
 להכריו בקול על עורו השחום
 הנה הוא בא מארצות הנקבר,
 הנה הוא בא מן השקט.

* מתוך שירה כהן, "מלכות" פרס 2014

שירה כהן היא אמנית ומשוררת. ספרה הראשון "מלכות" יצא בהוצאת פרדס וזכה לביקורת מצוינות, שירה מופיעים בכמות רבות והיא אף עורכת את המדור "משורר לרוחי" המתפרסם בקביעות במגזין "חיים אחרים".

הוי, אמי יחידתי
קמי טביני אויז?
חפשי כחורי נחמד
לא חשוב לי מאין קא.

כמו במגרש הכדורסל
רציתי נקר כושי נחמד
את, ידישע מאמע,
מנד סרבת.

מה ימים הם תלולים
היכני וגם זקר
חיש מנד סרבת
מאמע, מה יתיה אתך

על המלקוץ עם בוויקי
מדי לילה
לי פרנדה שור
מנד הכנתי:
זני לי הסרבי

הוי, אמי אמי,
ידישע מאמע
קרחת לי תמי

לחפש חבר כלכבי
שם חכה לי אהובי
פרח בר כנוד
לי הושיט.

אכל שוב הכנתי,
ידישע מאמע,
התגרש מנד
כחורן עיני נפלה דמעה.

בששתי משאלה:
ידישע מאמע,
הגיד לי איקמי
תרצי להשיא אויז?

ביצד יכולה לי לקרב
בשערה ורקח שיקה
ידישע מאמע אויז חכקה
הנשאי לידישע
הוי מאמע, הוי מאמע.

ויקי שטמער היא אמנית רבת-חומות, יוצאת להקת מחול לריקודי עם בבית הגפן יהודי-ערבי. מצוירת. עוברת בעיט נייר ובפרומנט. מפסלת בכל סוגי החומרים. כותבת שירה. מעבירה חוגי יצירה ואמנות בנן לילדים.

מ צד אחד
אבא שלי.

נולד בעיראק. מהרגע שנולד היה רעב. הויכרונות שלו קשורים לאוכל או להיעדר אוכל. החלום שלו היה לאכול פיתה שלמה. לבד. את החלום הזה הגשים. אבא שלי הולך לקניות בשוק. לא אוהב את המרכולים. רק בשוק הוא נוצלית להרגיש בכל פעם את הניצחון של הילד הקטן שכבר לא צריך לגנוב כדי לא להיות רעב.

אימא שלו שלחה אותו לעבוד. להוליך עיזור. ילד בן חמש או שש הוצמד לאיש עיזור והוליך אותו ברחובות בנדאר, ישב לצדו בבתי הקפה גם בשעות מאוחרות בלילה. התמורה לעבודתו לא ברורה. האם הוריו קיבלו כסף מהעיזור או שמא רק האוכל של הילד היה שכרו?

אבא שלי היה בילדותו כלב נחייח אנושי.

והיה רעב.

הפיתוי לתאר את ימי הילדות כימים קסומים הוא גדול. ילדים רצים ברחובות העיר, משוחררים נוהשגחת הורים. ילדים טובלים בנהר, עולים לגגות וישנים שם בלילות מהבילים, רודפים אחרי הנערים המוסלמים שעה שהגיע זמנם לעבור את ברית המילה. בבית הספר שבו מבקר הילד יש מניפה שמחוברת לחבל. כל פעם ילד אחר הוא תורן המניפה. מזגן אנושי. כוח ילד.

ני לימד ? כמה ילדים לנודו ?

היו לך חברים בכיתה ?

מה למדת ?

בדרך לארץ אימא שלו חלתה. נתי בדיוק האב, כלומר סבי, נטש אותם, מוצא אשה אחרת ונשאר שם ?

נמנה נותה סבתא שלי ?

באיזה גיל הייתה כשמתה ? בנושגים של ימינו הייתה בוודאי צעירה. אחות אבי קיבלה את האחריות על המשפחה.

אח אחד התמוטט. אנשים חלשים לא יכולים לחיות. הוא נפל על הארץ לא קם. אשפזו אותו בבית חולים. אמרו שהייתה לו אפילפסיה.

חלשים לא יכולים לחיות.

אבא שלי לא אוהב חולשה. "חולשה היא פינוק", הוא אומר לי, "את רוצה סיבה לכי? תכף אני אתן לך סיבה. תילחמי. לכי תעמדי על שלך. תיכנסי לבית הנורקחת ותבקשי לקנות שם נוסמורים. תתעקשי. אל תסכיני לקבל 'לא'".

האחים שעלו לארץ נפרדים. הגדולים חיים בתל-אביב. אחותו נותחתנת עם מישהו. (לא נזכרים על אהבה, העיקר שיהיה מישהו שיש לו קצת כסף ואולי גם דירה בדמי נופתח).

את אבא שלי שולחים לפנימייה דתית.

הוא לא אוהב את המקום.

הוא לא מבין למה לא נותנים אוכל ביום הכיפורים. הוא לא מוכן להישאר דתי אם המשמעות של דת היא להיות רעב. הספיקו לו הימים והלילות שבהם לא היה לו נוח לאכול.

הוא בורח משם והולך לבדו לקיבוץ. מתדפק על השער.

שם לא שואלים אותו שאלות. שם נותנים לו אוכל ותעודת זהות ישראלית.

מצד שני

סבא שלי.

אבא של אימא. נולד בגרמניה. לא למד יותר נדי. אחרי ברהמנוצוה חדל לפקוד שם את בית הכנסת. אהב בחורות יפות. עלה לארץ כי היה כבשה שחורה. עזב את החקלאות והיה לסוחר. הייתה לו חנות למנוכר מוצרי חשמל. מעל חלון הראווה התנוסס שלט: "יותר חשמל – פחות עמל".

סבא שלי אהב קוניאק טוב וסיגרים. אהב להתלבש, סידר את שערו ומעולם לא הקריח, תמיד היה לו ריח טוב. הוא ענד טבעות זהב, ענב עניבות וחבש מגבעת. דיבר בגרמנית. שתק בעברית. אהב מוזיקה. אמר שאין תרבות ישראלית. היה כמזרח ולבו במערב.

מצד אחד עיראק. מצד שני גרמניה. אדם יכול לפרק בתוכו חלקי אם וחלקי אב.
מלאכת ההרכבה היא הקשה.

רחל הימן היא מורה לתאטרון ולספרות בתיכון ע"ש ברנר בקיבוץ גבעת ברנר. סיפוריה פורסמו בכתבי עת שונים. עד כה פרסמה שני ספרי פרוזה.

עיר ילדותי | יוכי (צוקר) פרלמן

לעיר הזאת היסטוריה לוקטת. לא רק בגלל החום
ולא רק בגלל שקשון ודלילה. פשוט בגלל הרכילות בה.
ברחוב אחר חיו טריפוליטנים ואשקנזים.
על אלה אמרו שהעמידו דור של קרימליים, על
האחרים – שביהם פתחו לחסרי בית ושהגנים.
בבית מעבר לכביש הראשי היטה חנות המכשירים
של הרוקני – גנב בין גנבים – וחנות העתונים של
הפולני – טסקן. התאלמן נותר עם ילדה על הראש.
קומה מעל גרה המלכה – יפה תשואה, אכל
קופלרטרט עם קל גבר. כמול ישב הסנדלר השתקן,
אשתו קלאה מבורות בכל צבאי הקשת.
כצד שני אסתריקה הגבוהה – קל קד גבוהה
שלעולם לא תקצא חתן.
ההונגרים ראשם כעגנים – הביאו רק ילדה אחת
וזה הימיה רוקדת על אצבע אחת
כאלו הקענו גם לה מקל במסת.
אח, איזה עיר! מינית לקתדרין.
ילדות מהלכות בקערים, הדתיים כגנרפים
והעברים טועצים עינים כתרבות.
בחוף גופות שחוכמות והחפשי, החפש נשפך עם הגלים.

יוכי (צוקר) פרלמן היא כותבת מאז נחרג בנה בשנת 1995. פרסמה עד כה ארבעת ספרי שירה: "בהיותי חסרה", "כאשר משחככות בי מנגינות", "מקצה אל קצה", "ידי ביד".

ה

תקשורת. העיתונות. והטלוויזיה. ערוצי החדשות יצאו בקריאה היסטורית: השד הערתי יצא מן הבקבוק. כל פעם מישהו אחר נזכר לדבר על המזרחים. פרופסורים מכובדים, שחקנים, זמרים – כל אחד שם את ידו בצלחת הזאת.

אני חשבתי לעצמי כאילו זו מילת גנאי, הרי לא ייתכן שבשנת 2015 ימשיכו לחשוב ולדבר כמו בקום המדינה. הרי ביציאת מצרים, בהגדה של פסח אנו קוראים במפורש "והגדת לבנך", כל בני ישראל יצאו ממצרים – אז איך יש פתאום מלאי של עדות? זה מורגש רק בתפילה, בארוחות החג ובבתי הכנסת השונים הקיימים ברחבי הארץ.

כעת אנו נמצאים בחג החנוכה. מדליקים נר ראשון של חנוכה שחל ביום שישי, אז כאשר אבא שלי רצה לברך קפצתי אני והחלטתי שאני רוצה לברך את הברכה כמו שלמרתי בבית הספר. למרתי בבית ספר לבנות, בית ספר דתי בתל-אביב, והתחלתי לשיר את הברכה.

ואז אבא שלי עצר אותי ואמר: "כן, לא שרים ככה, זה סגנון תפילה של אשכנזים, ואנו שרים לפי מנהג הספרדים. אני ראש המשפחה, אני אבא שלך, ואני קובע".

ואז אבא שלי התחיל לומר את הברכה לפי סגנון של הספרדים עם כל הסלסולים. הרגשתי את ההבדל בתפילה. כאשר נגמר טקס הדלקת הנרות, אמי ערכה את השולחן ליום שישי ואכלנו סופריטו. "מה זה?" שאלתי, רציתי לדעת הכול וכתבתי במחברת: "זהו מאכל בשרי מבושל במשך שעה וחצי עם אורז ותפוחי אדמה מטוגנים בטעם כורכום".

בשבת בבוקר הלכנו להתפלל בבית הכנסת. עברנו באבן גבירול ליד בית כנסת אשכנזי ושאלתי את אבא למה לא נכנסים לבית הכנסת. הוא ענה לי שהרב מתפלל ביידיש, ואבי לא מבין את השפה ולכן מעדיף להתפלל בבית כנסת ספרדי, שם אבא שלו חזן. בהמשך עברנו ליד עוד בתי כנסת: פרסי, עיראקי, כורדי, תימני... כל אחד והעדה שלו.

בצהריים אכלנו ארוחת שבת: מלוחייה עם אורז לבן ועוף – מאכל שמחמם את הלב. זה היה יום שבת קריר מאוד לעונה.

לפתע שמענו אבן נורקת לתוך המרפסת שלנו, מלווה בצעקה: "ערבים, לכו למצרים!"

התפלאתי, למי הם התכוונו? הרי אנחנו יהודים... אני נולדתי כאן, אני צברית.

אבא שלי אמר לנו לא לענות ולהתפלל תפילת שבת, לקרוא תהלים, ולשיר את מזמורי החג, ושוב – לא לענות. לעשות כאילו לא שמענו ולא דאינו. "אבל אבא", עניתי, "זה כמו בת יענה – לחפור את הראש בחול".

"תעזבי את זה, מחר ניסע לחיפה לרודים שלך, ונעשה שם את החג", ענה לי.

בבוקר עלינו על הרכבת לחיפה. כל הדרך שמעתי את שקשוק הגלגלים – שיק שיק שיק שיק – והקטר שרק טו...טו...

הגענו לבית הדודה קפואים ורטובים. הדודה הלכה אתנו ואמרה בגאווה למוכר: "אלה הבנות של אחותי, תן לכל אחת ואחת מותן מועיל חם, שלא יהיו חולות. הן באו ברכבת רטובות ורועדות מקור."

ככה שיחקנו בחצר של הדודה בלי פחד ובאווירת חג נעימה וחמימה. בשבת הלכנו לבית הכנסת, וגם כאן היו בתי כנסת שונים. חזרנו הביתה אחרי התפילה שנוחים ומאושרים. היה שמח – בבית הכנסת זרקו סוכריות של שבת חתן ושבת בר מצווה. כל אחד סלסל בקולו בקטע שהיה צריך להגיד.

בבית אכלנו חמין ובורקס באוויר שהיינו אוכלים רק בשבת.

סבתא נהגה לדבר רק בלדינו, וביקשה ממני דאמה אונה כוס אווה

הלכתי לאימא שאלתי "מה סבתא אמרה?" שאלתי את אימא.

"סבתא ביקשה מונך לתת לה כוס מים. הנה תני לה", אמרה לי.

בארחת הצהריים ביקשה ממני סבתא שוב, דמא וזבואס דה חמינדוס ובורקטוס. אימא הסבירה לי שסבתא ביקשה ביצה של שבת נוהחמין וגם בורקס תורכי.

לאחר מכן סבתא הייתה נינוחה והתחילה לשיר בלדינו כל מוני שירים שידעה. אחר כך אימא שלי שרה שירים בצרפתית. אני מבינה לדינו וצרפתית, אבל לא מדברת את השפות האלה..

בערב הדלקנו טלוויזיה וצפינו בסרט ערבי: אירוע של חתונה. הערבים נוהגים להזמין רקרנית בטן. אני אהבתי מאוד לרקוד וחייתי כל תנועה של הרקדנית ועשיתי כמוה.

אבא צעק והתרגז ואמר לי לא לרקוד ככה. אמרתי לו שזה ריקוד יפה שעושה לי שמח בלב. אבא ענה שאנחנו לא ערבים, רק ערבים ורקדים ככה... 'למה אסור לי לרקוד'. חשבתי, 'כשאגדל אעשה נוח שאני רוצה, איש לא יאמר לי נוח לעשות', קבעתי לעצמי.

נזכרתי שאני צריכה להגיש בבית הספר עבודה על השואה. המורה חילקה לקבוצות, ואף ילד לא רצה להיות אתי בקבוצה. חלק נזהבנות אמרו במפורש שאני לא הייתי בשואה, אז עניתי במרדנות: "יופי! אז אני לא צריכה להגיש את העבודה, רק אחם". רק בסוף החג סיפרתי לאנא נוח קרה. אימא אמרה שאעשה את העבודה לברי, וכך היה.

אלונה ספסון היא בוגרת ספרות עברית באוניברסיטת תל אביב וקורס מספרי סיפורים.

שירות הובלות אירי | טלי כהן-שבתאי

י'הורגת
לא השקלת
בכתבת קצקוצ של
קק"ק
וגלחתי ראש.
קקקקקקקק של מלחמה
החכמת'

שלשת הקברים
שהטפה היטיבה עמם
כמעצמה,
קנבירים קצת בזרועות
קוסטיקה, בית
ללא קחזיק
מפתחות בצנחה
של 45 מעלות

אני לוקמת את האנגר
הגנני מגופם להיות לי שומר
ראש
לזירות שהטאבו קאפטר
לקיחה.

בלילה רק זכיתי לגנש
הם מתעללים בשפת
ה'קפס אי מולוט" עם מחלואת
שוקשות עצמים
במולוט.

זסכן מהמקדר
שהספיוסרפיסט
הקלאכי שלי שרת "חזירות" בבאבי יאר
לא רחוק משם
גם הורת הפצוצה שלך.

אכל אני פה!
י'הורגת
היכן שיש תחיל קטוע רגל
עם לב ציף על גזע כרות מבית
היא קרקקת.

* קק"ק - קו קלוקס קלאן. באנגלית: Ku Klux Klan, ראשי תיבות: KKK.
קנסטיקה - צלב הקרס.
קקס אי מולוט - סטיש וגזל, סטל הקומניזם, טעמד הסוהלים.

טלי כהן-שבתאי היא משוררת, פרסומה בעבר שני ספרי שירה. ספר שיריה השלישי עתיד להתפרסם השנה, 2016.

שקיעה | יוסי בוכה

ספתה באפלולית נגיל וקוקוס,
סוגרת מתקלחת הקרב שבחזון
אין עזרה. אין נחמה.
אל ראשיר

קפצפע חטה צהרים
קצפה לערבית.
זהיא

מגן על חזה מכביד
זהב רוצע און
רצמיד על צמיד
אוכר אשה.

קליל הסלדה מעלה
רוצרת, טחקה לנפילה.
מעוב, כאלו הם הזמן
ראולי הם. שצרה פקעת סבוכה

קל קרב יוצאת מרחצה
צטופה נגיל נטוע קוקוס,
קחקה לכוס התה
החם, הטובה, הקתוק

שנענע טובעת בו וקאכדת את נרידי
דקה הילק. בכריצה שפופה מוציאה מהארון
הנגול אחרון על מקל. הוא לא קורא כבר, הקבר.
החדר שקט. בשפתיה לענה מתפשטת, כבר לא רכש.
רעיניה כהות נעצמות אל הלילה הקבוש
להגיע. ארו מנעד אכני תל קטנות מכסה אותה
כנרת הקטר המהפצל, מערסל אותה ניקה ונים
במעלה הנכון, מכאן אל טשע התקרים
הקתוקים.

יוסי בוכה הוא משורר ומורה לספרות. הוציא לאור את ספר השירים "מישיות התורף האחרון", מתוכו מוכר הביצוע של נורית גלרון לשיר "בשער העיר".

ריבות | תמי קריסמן

אני רוקמת את ניחוחות ילדותי לריבות.

על שפת הנקר הגדול
במתיקות צהרי יום קעקפת,
קצל צצי קטר גנוסי הכפחות
נוצצות עיניה כחברנת מתגרה.

"השמים הם הנבול לבנים, והרבות לקנות"
מכשרות נשות השקט
ומקטה רואה אפק
מתרחק.

אני רוקמת את ניחוחות ילדותי לריבות

ומביאה לי צנצנות.
הקבל בקר אני שולפת האנה מתפקעת להפליא,
עולה על הטקלול הזוב של עלוקית

משיאה אפק מתפלא מאחור
ומתיקה.

תמי קריסמן היא עורכת סוציאלית, עוסקת בפסיכותרפיה ובניהול מרכז ייעוץ לבני משפחה של כתובורים עם מחלת נפש. ב-2011 יצא לאור ספר שיריה הראשון.

אברהם אפרן
צורף מקרוקו,
שניה טונה כזקב,
חזתי חזטים של צדקה,

שנהזקב נענה לפחול ירו
קנחש בקני מקרוקו,
שנה עושה אהבתו לזקב,
לצדי על צואר אהבה,

שתלום עליהו אל ארן אבוטיו
בא עליו אף הוא כזקב,
אברהם אפרן, שניה צורף מקרוקו,
בזרואל מתקן מקומיים,
וריו ששנה כזקב צרפסקות
קישרות מקסים עצמים.

הנה ירו טוב יקרת מול אש מאכלת,
בלהטת הוא מנס חזתי כדיל
כיד האחרת אחזו הוא קמקום,
עכשו אפשר להתחיל :

דמעות כדיל קנטף על חר ועל סדק
קרפא עקמונית בנרובוכית,
עוד רגע מעט, תם ונשלם
הקמקום של התקרת משלם.

"הנה מקומי טוב שלם לך זקרת
שמתיק לך הנה את ימד",
מעתיח אינן כפחה לזקב,
ונם לא לכבודו – הדועף.

"הקמקום", קצקצק אברהם אפרן,
"נשמתו קנשמת כן אמי",
כלל ש'קבה בסדקיו ובשקרו
זקבש לתחזיק את הראש".

וקשאברהם אפרן בערב יקיו
קנכנס מול מכסי מקומי
תלוטות תפארתו שנותרה בקרוקו
עוד כאים עליו כזקב.

* מתוך "גריטה גרבו מקומית", עלה זהב 2012.

* משמעות שם המשפחה אפרן היא הצורף או הלפן הכספים, מקצוע שהיה נפוץ בקרב יהודי מרוקו.

שושנה קרבסי היא משוררת, סופרת ומספרת סיפורים ממורשת תרבות מרוקו וספרד, ממשיכה מסורת של מספרות סיפורים במשפחתה. פרסמה עד כה חמישה ספרי ילדים ואת ספר השירה "גריטה גרבו מקומית". בט"ו בשבט הקרוב יצא ספר שיריה השני בשיתוף פעולה עם ציירת מעין כרם. חלק משיריה תורגמו על ידי משוררות לארינו והולחנו לאלבומים בינלאומיים.

אנו קוראים לכם לקחת חלק גם בגיליון הבא...

גיליון מס' 6 של "מוטיב" יראה אור בעוד כחודש ונושא: **טיות**,
ואתם כבר מוזמנים לשלוח אלינו את יצירותיכם לכתובת הדואר
האלקטרוני info@motiv-magazine.co.il
נא לשלוח שירים מנוקדים וסיפורים קצרים עד 550 מילה.

תודה
אלירן ויאיר

מייסד ועורך: אלירן דיין | עורך אחראי: יאיר בן־חור
גרפיקה: אלירן דיין

עקבו אחרינו גם בפייסבוק [/motiv.magazine](https://www.facebook.com/motiv.magazine)